

SŁOWO

Wychodzi codziennie z wyjątkiem dni poświęconych.

Redakcja i administracja Ad. Mickiewicza 4. Tel. 228. Otwarte od 9 do 3.

„SŁOWO” wstępuje we wszystkie prawa i przyjmuje wszelkie obowiązki „Gazety Krajowej”.

Prenumerata miesięcznie z dostarczeniem do domu oraz z przesyłką pocztową mk. 2000.

Gena ogłoszeń: Wiersz non-parelowy jednoszpaltowy: przed tekstem 350 mk.; w tekście 500 mk.; za tekstem 200 mk.

W numerach świątecznych o 25 procent drożej. Konto czekowe w Poczcie Kasie Oszczęd. Nr. 80.259.

DOM BANKOWY

F. Winiski

Wielka 67, tel. 3-36.

PRZEKAZY do wszystkich miast
INKASO
DYSKONTA
RACHUNKI BIEŻĄCE
KUPNO WALUT.
Po cenach najwyższych

LECZNICA „SANITAS”

Piwna Nr 3, naprzeciw Ostrej Bramy
Oddziały: chirurgiczny, wewnętrzny i ginekologiczny. Wspólne sale i osobne pokoje. Przy niej
AMBULATORJUM.
Przyjmują doktorzy specjaliści.
Czynne od g. 9 r. do 3 pp. 16—8 w.
Laboratorium analityczne. Gabin. lekarsko dentystyczny. Tel. 359.

Siwizna to Starości

nie daj się jej zaskoczyć
przywołaj na pomoc

ONDINE Idealny nieszkodliwy płyn do farbowania włosów
B. Wasilewski i S-ka Sp. z ogr. odpow.
Warszawa, Królewska 3, tel. 153-83
ŻĄDAĆ we wszystkich pierwszorzędnym Składach aptecznych, Zakładach fryzjerskich i perfumerjach.

Od zaraz potrzeb. 2 umeb. pokoje

z prawem używania kuchni. Zgadzi się zapłacić za 3 miesiące z góry. Cena obojętna. Porządane w centrum miasta. Pośrednikom wynagrodzenie. Dowiedzieć się w biurze ogłosz. S. Jutana, ul. Niemiecka Nr. 4, telef. 222, dla L. T.

Doktor M. GIRSZOWICZ

powrócił

Choroby wewnętrzne (spec. serca reumat. podagra, djabet.).

Przyjęcie codziennie od 10 — 11 rano i wieczor. od 6—7 po zapis. i Portowa 19.

SALA MIEJSKA

sobota 11 listopada

nadzwyczajny koncert

przed wyjazdem z Polski Primadonny Moskiewskiego b. Wielkiego teatru

ANTONINY NIEZDANOWEJ

przy udziale pierwszego—tenora Warszawskiego teatru

wielkiego **IGNACEGO DYGASA**

i dyrygenta b. Moskiewskiego teatru **M. GOŁOWANOWA**

wielkiego

Program.

„TRAWJATA”

Duety z oper „Szopen”
Balada Ofelji z op. „Hamlet”
Polonez Feliny z op. „Minjon”
Arja Marty z op. „Oblubienica Cara”.

ROMANSE: Szejnberga, Arenskiego i Czajkowskiego.

Arje z oper. „Żydówka”
„Rigoletto”
„Toska”
„Pajace”

Sprzedż biletów w księgarni „LEKTOR” ul. Ad. Mickiewicza Nr. 4.

Lux ex tenebris.

Wybory w mieście Wilnie dały duże niespodzianki. Pierwszą jest stosunkowo bardzo mała ilość głosów żydowskich (około 15 tysięcy). Niespodzianką drugą jest olbrzymia ilość głosów oddanych na P. P. S. (9 tysięcy). Ponieważ frekwencja w mieście jest naogół duża, więc dwie te zagadki rozwiązują się... redukcją do jednej. Żydzi musieli głosować na P. P. S. Inaczej nie umiemy sobie tego nadzwyczajnego zjawiska wytłumaczyć. Ludzie obecni przy głosowaniu opowiadają, iż liczba oddanych głosów żydowskich nie pokrywa się z ilością głosów, które padły na listy żydowskie.

Jeżeli naprawdę tak jest, to takie postępowanie byłoby ujawnieniem metody, którą Żydzi stosowali XIX i XX wieku w całej Europie. Gazety wydawane przez bogatą finansjerę żydowską popierały w Wiedniu, Paryżu, Berlinie prądy ultra-radykalne. Żydzi wogóle wspierali destrukcję społeczną. Jest to cecha bardzo brzydka. Nie można bowiem mieć za złe Żydom, iż chcą do Sejmu wysłać swego posła, któryby bronił wyznaniowych i narodowych interesów ludności żydowskiej. Ale nieszlachetnie jest popierać jakąś frakcję tylko dla tego, iż reprezentuje ona destrukcję społeczną, iż jest płynem, wywołującym rdzę w maszynie państwowej.

Co zaś do zwycięstwa w Wilnie Demokracji Narodowej, a porażki listy, którą zalecało „Słowo” to nie było to dla nas ani niespodzianką, ani też nie wywołuje specjalnego przynębnienia. Głosy oddawane za Rektorem Parczewskim padały prawie wyłącznie w obwodach, gdzie głosowała inteligencja. Przy wyborach do Sejmu Wileńskiego lista tak samo mniej więcej skonstruowana, gdyż posiadająca nazwiska Rektora Parczewskiego, ks. Miłkowskiego i p. Miśkiewicza, przy bardzo usilnym poparciu „Gazety Wileńskiej” zdobyła sobie tylko 1800 głosów, obecnie na nazwisko Rektora Parczewskiego padło przeszło 5000 głosów.

Gdyby we wczorajszych wyborach brali liczną udział wyłącznie ludzie, orjentujący się w zagadnieniach politycznych, społecznych, konstytucyjnych i prawodawczych — fakt zwycięstwa ks. Olszańskiego, a upadek Rektora Parczewskiego zdziwiły nas i zabolali. Ale teraz przy głosowaniu powszechnym! Gdybym wyniki głosowania powszechnego miał uważać za wyrocznie mądrości politycznej, tobym poszedł do pana Witolda Abramowicza i prosił o łaskawe zapisanie mnie do Stronnictwa Demokratycznego. Ale kto wie, czy i tam nie spotkałaby mnie odpowiedź, że się spóźniłem, że i demokraci doszli do przekonania, że przynajmniej Senat powinien być oparty na głosowaniu ludzi, któ-

rzy słowo „ordynacja” odróżniają od wyrazu „koedukacja”.

Żart na stronę, gdyż oczywiście żartem może być tylko twierdzenie, jakoby pomiędzy demokratami wileńskimi a konserwatystami istniała różnica poglądów tylko w sprawie głosowania powszechnego. Cała konstrukcja ideologii konserwatywnej jest oczywiście diametralnie przeciwna doktrynom, które posiadają uznane ludzi z grupy demokratycznej. Chodziło nam tylko o podkreślenie, że wybory wczorajsze to żywy przykład tryumfu naszej tezy. Dlatego też nie obce jest nam w danej chwili uczucie pewnej „Schadenfreude”.

Wybory powszechne, w których głos głuchej analfabetki posługaczki znaczyl tyle samo, co głos najwybitniejszego uczonego, wybory, w których inteligencja właściwie nie zabierała nawet głosu, takie wybory przy ciemności, analfabetyzmie i niekulturalności naszych mas ludowych nie rozumnego dać nie mogą. Napewno 90 proc. wczorajszych wyborców nie wiedziało nawet co znaczy słowo „Rektor”. Prawdziwie „Lux ex tenebris”.

Dlatego też nie możemy o naszym poczciwym ludzie wileńskim powiedzieć, iż popiera ona koncepcję

p. Stanisława Grabskiego, iż chce braci rodzonych za linią przecinającą żywą całość ziem dawnej Rzeczypospolitej oddać na zawsze Rosji. Bynajmniej. Lud ten jest poczciwy, zacny i patriotyczny. Nie umiał postąpić mądrze, ale postąpił przynajmniej poczciwie, nie idąc za głosami, które wołały „bij burżujów”, lecz za namową swoich księży, głosował za listą, którą uważał za najbardziej polską i katolicką. Omylił się, bo się nie mógł nie omylić, ale nie miał złych intencji. Postawa ludu wileńskiego napawa nas ufnością co do dalszych losów miasta Wilna. Na wsi już jest gorzej.

Cat.

Rzeczą wysoce nietaktowną było odwołanie straży wyborczej w Wilnie w ręce Z. B. K. Chłopey ze Związku B. K. od razu zaczęli się bawić w generałów, robiąc hałas niemożliwy dookola. Docho- dziło do takich nadzwyczajności, że np. w rannych godzinach dnia wyborów straż wyborcza spędzała przechodniów od połowy ulicy Arsenalskiej z chodnika w błoto, dlatego iż w pałacu Ordynacji Tyszkiewiczów mieściła się obwodowa komisja wyborcza. Koło innych obwodów było mniej więcej to samo. Z instrukcji wyborczej wynikała jednak, iż straż wyborcza ma pilnować porządku w kolejkach przed biurami i nie dozwalać na wszczynanie agitacji, ale pozatem nie posiada władzy policyjnej i nie ma prawa zatrzymywać przechodniów.

Wybory do Izby Poselskiej.

Przebieg głosowania.

Według wiadomości agencji telegraficznych „P.A.T.” i „A.W.”, przebieg głosowania w całej Polsce był naogół spokojny, procent głosujących dość duży, bo dochodzący w niektórych okręgach do 90%.

Znaczny procent głosujących mniejszości.

Ogólnie zarysowuje się zwycięstwo w miastach list: № 8 (Ch. J. N.), 2 (P. P. S.) i 16 (Blok mniejszości narodowościowych), na wsi listy № 1 (P. S. L. „Piast”).

Wynik wyborów w mieście Wilnie.

Według dotychczasowych niesprawdzonych danych „Słowa”, wynik wyborów w mieście Wilnie bez uwzględnienia obwodów №№ 54, 55, 42 przedstawia się następująco: Lista Nr. 1 (Piast) 0,227, Nr. 2 (P. P. S.) 8,955, Nr. 3 (Wyzwolenie) 0,122, Nr. 4 (Żyd. socj. Bund) 1,319, Nr. 5 (Komuniści) 0,465, Nr. 6 (Rady Ludowe) 0,049, Nr. 8 (Ch. J. N.) 22,340, Nr. 16 (Bl. Mn. Nar., Żydzi sjon.) 10,004, Nr. 20 (Folkisei ludowcy żyd.) — 3,173, Nr. 22 (Zjedn. Państ. na Kresach) 4,611, Nr. 23 (Partja Stef. Mickiewicza) 0,013 i Nr. 24 (Białorusini) 0,010, (Wilno w ich mniemaniu jest stolicą Białejrusi — dziesięć głosów).

Głosowanie w okręgu Wileńskim.

Rezultaty głosowania w obwodach wiejskich okręgu Wileńskiego, nie są narazie znane. Dokładne obliczenia podały narazie 4-ry obwody: Obw. Mickuny: Nr. 3 — 531, Nr. 8 — 276, Nr. 2 — 44, inne

podzielone w sposób następujący: Ch. J. N. (p. Zwierzyński i ks. Olszański) 1 mandat P. S. L. Piast (mecenas Krzyżanowski) 1 mandat Wyzwolenie—major Zyndram-Kościółkowski, ostatni (piąty) mandat pozyska albo P. P. S. (inżynier Pławski) albo Blok Mniejszości Narodowych (D-r Wygodzki).

Głosy komunistów.

Według dotychczasowych obliczeń głosów na listę komunistyczną Nr. 5 złożono ogółem w Wilnie 470, a na wsi 2.

(Wap.)

Litwini a wybory.

Według informacji nadeszłych do Wilna, dnia 5 do godz. 9 wieczorem ludność litewska w Kółtynjanach tłumnie wzięła udział w głosowaniu. Natomiast bardzo słaba była frekwencja w gminach Daugieliskiej (Okr. 62) i Olkienickiej (Okr. 63). (Wap.)

Wynik wyborów w Okręgu Nr. 32.

Według wiadomości otrzymanych z okr. Nr. 62 (Święciany) dwa mandaty przypadną „Wyzwoleniu”, jeden „Centrum”, co do reszły wynik jest nieznyany.

(Wap.)

Rezultaty głosowania w powiecie Oszmiańskim.

Dotychczasowe obliczenia rezultatów głosowania w pow. Oszmiańskim wykazują następujące cyfry: lista Nr. 1—5712, Nr. 6—969, Nr. 8 — 2229, Nr. 16 — 1316.

(A. W.)

Z pow. Wołyńskiego.

W pow. Wołyńskim, według wiadomości otrzymanych dfoją prywatną, większość głosów otrzymała lista Nr. 3 (Wyzwolenie). Lista bloku mniejszości narodowościowych miała duże powodzenie, jednak większości nie osiągnęła. Pozostałe listy otrzymały drobne ilości głosów. (A. W.)

Wyniki wyborów w Warszawie.

WARSZAWA 6 XI. (A. W.)
Dotychczasowe przybliżone obliczenia we wszystkich obwodach m. Warszawy z wyjątkiem 3 wykazują: Lista Nr. 8—175000, lista Nr. 2 — 80000, lista Nr. 16 — 60000, lista Nr. 5 (komuniści) 26000, lista Nr. 20 — (grupa Priłuckiego) 23000, lista Nr. 10— (Unja Państwowo-narodowa) — około 10000. Przepuszczalną podział mandatów: lista Nr. 8—7, lista Nr. 2 — 3, lista Nr. 16 — 2, komuniści oraz grupa Priłuckiego po jednym.

Ostateczny wynik głosowania w Krakowie.

KRAKOW, 6 XI. (A. W.)
Ostateczny wynik głosowania w Krakowie przedstawia się jak następuje: Na Nr. 2 (P. P. S.) padło głosów 19264, na Nr. 7 (N. P. P.) — 1581, na Nr. 5 (komuniści) — 489, na Nr. 8 (Ch. J. N.) — 27517, na Nr. 10 (Unja) 2209, Żydzi 16884. Podział mandatów następujący: Nr. 8 — 2, Żydzi i socjaliści po jednym.

Wyniki wyborów w Poznaniu.

POZNAN 6 XI. (A. W.)
W mieście dane z 84 obwodów na 86 wykazują: lista Nr. 8 — 60000, lista Nr. 7 — 13500, lista Nr. 2 — 2814.

Wybory we Lwowie.

LWOW, 6 XI. (A. W.)
We Lwowie ostatnie obliczenia wykazują: lista Nr. 8 — 31966 (2 mandaty), Nr. 2 — 14162 (1 mandat), Nr. 17 Sioniści Galicyjscy —

Przypuszczalni postule z okręgu Wileńskiego.

Według dotychczasowego obliczenia Wileńskiej Okręgowej Komisji wyborczej mandaty będą

CYRK A. Ciniselli

Codziennie o g. 8 wiecz WIELKIE RZEDSTAWIENIE ŚWIĄTYCH ATRAKCJI. Na czele programu **BIM I BOM** Kasa czynna od 11 do 2 i od 5 do końca przedstawienia. W sobotę i niedzielę przedstawienia 2 i o g. 4. i o g. 8

Wszędzie jest do nabycia Nr. 8-my jedyne w Wileńszczyźnie tygodnika ilustrowanego

„KRESY”

Cena numeru 200 mk. Prenumerata 800 mk. miesięcznie. Adres: Wilno, Mickiewicza 6.

26688 (1 mandat). W Stryju, Borysławiu, Drohobyczu, Tarnopolu, Gródki i Złoczowie walczą listy Nr. 8 i Nr. 17. Szanse przeważają na korzyść pierwszej.

Głosowanie w Katowicach.

KATOWICE. (Pat.) Katowice miasto, z 14 obwodów otrzymano następujące wyniki: dwójka 365, siódemka 509, ósemka 3535, szesnastka 7812, dwadzieścia trzy 72 gł.

Wyniki głosowania w Królewskiej Hucie.

KRÓLEWSKA HUTA. (Pat.) Miaso—Królewska Huta z 17 obwodów otrzymano następujące wyniki: dwójka 594, siódemka 1344, ósemka 3872, szesnastka 12.225, dwadzieścia trzy 346.

Wyniki głosowania w miastach wielkopolskich.

POZNAŃ. 6.XI. (A.W.) W miastach wielkopolskich na pierwszym miejscu figuruje lista Nr. 8, na drugim Nr. 7, w niektórych powiatach zachodnich nadgranicznych padło stosunkowo dużo głosów na listę Nr. 16.

Głosowanie na Pomorzu.

POZNAŃ. 6.XI. (A.W.) W Toruniu dotychczasowe obliczenia wykazują: lista Nr. 8—11374, lista Nr. 7—3011, lista Nr. 16—1581. W Bydgoszczy według pierwszych obliczeń: lista Nr. 8—1306, lista Nr. 7—469, lista Nr. 16—501. W Grudziądzu: lista Nr. 8—5949, lista Nr. 7—3562, lista 16—2034. Na półwyspie Hel: lista 8—868, lista 16—229. Inne listy minimalne liczby głosów.

Wyniki wyborów w Cieszyńskiem.

KATOWICE. (Pat.) Wyniki wyborów: Cieszyn miasto—głosujących 3763: lista Nr. 1 otrzyma-

ła głosów 283, lista Nr. 2—339, Nr. 5—7, Nr. 7—51, Nr. 8—1186, Nr. 16—897. Cieszyn powiat: Izdebno—Nr. 1—238 głosów, Nr. 2—2, Nr. 8—585. Ogólna lista głosujących 825. Ustroń jedynka otrzymała 364 gł., dwójka—324, piątka—3, ósemka—319, szesnastka—102, na ogólną liczbę głosujących 1114. Skoczów: jedynka 22 gł., dwójka—57, piątka—5, siódemka—3, ósemka—628, szesnastka—586, ogółem głosowało 1299. Bielsk—jedynka otrzymała 7 gł., dwójka—1146, trójka—1, piątka—17, siódemka—49, ósemka 778, szesnastka—4785; głosujących 6778.

Rezultaty głosowania w Łodzi.

ŁÓDŹ. 5.XI. (A.W.) Obliczenie w Łodzi w 163 obwodach na ogólną ilość 168 wykazują następujące rezultaty: Nr. 2—18175, Nr. 4—12000, Nr. 5—135 7, Nr. 7 (N.P.R.)—42033, Nr. 8—60318, Nr. 16—58729. Ogółem oddano w powyższych obwodach 215059 głosów. Prawdopodobny podział mandatów jest następujący: Nr. 8—3, Nr. 7—2, Nr. 16—2. Udział w wyborach brało około 90% uprawnionych.

W Lublinie.

LUBLIN. (Pat.) Głosowanie odbyło się w zupełnym porządku, miasto podzielono na 31 obwodów; w obwodzie drugim jedynka otrzymała 10 gł., dwójka 282, trójka 5, czwórka 30, piątka 10, szóstka 88, ósemka 679, dwunastka 128, szesnastka 149, dwudziestka 33, dwadzieścia trzy 4 gł. Obwód ósmy: dwójka 58 głosów, czwórka 260, piątka 11, ósemka 59, jedynastka 2, dwunastka 10, szesnastka 600, dwudziestka 51, dwadzieścia trzy 3 gł. Obwód czternasty jedynka 2, dwójka 50, czwórka 852, piątka 14, szóstka 14, ósemka 54, jedynastka 13, dwunastka 12, szesnastka 374,

dwudziestka 71. Obwód piętnasty: dwójka 25, czwórka 319, piątka 13, jedynastka 13, szesnastka 545, dwudziestka 120. Obwód dwudziestny: dwójka 88, czwórka 160, piątka 6, szóstka 9, ósemka 94, jedynastka 6, dwunastka 15, szesnastka 618, dwudziestka 197, dwadzieścia trzy 4. Obwód dwudziesty siódmy: jedynka 1, dwójka 830, trójka 1, czwórka 5, piątka 32, szóstka 10, ósemka 383, dwunastka 12, szesnastka 12, dwudziestka 11, dwadzieścia trzy 1. Obwód dwudziesty ósmy: jedynka 1, dwójka 821, trójka 1, czwórka 7, piątka 20, szóstka 23, ósemka 357, dwunastka 12, szesnastka 5, dwudziestka 6, dwadzieścia trzy 1. Lublin powiat Bełżyce—obwód pierwszy: Jedynka otrzymała 140 gł., dwójka 9, trójka 6, czwórka 16, ósemka 42, dwunastka 342, piętnastka 1, szesnastka 360. Obwód drugi: jedynka 22, dwójka 24, trójka 26, czwórka 61, piątka 3, ósemka 43, dwunastka 366, piętnastka 22, szesnastka 341. Brzezina obwód pierwszy: jedynka 28, dwójka 401, trójka 215, ósemka 71, dwunastka 20, dwadzieścia trzy 3. Obwód

drugi: jedynka 454, dwójka 162, trójka 2, ósemka 56, dwunastka 5, szesnastka 5, dwadzieścia trzy 2.

Rezultaty głosowania na prowincyjii.

Obliczenia w 34 obwodach pow. Święciańskiego wykazują następujące rezultaty: Nr. 1—1073, Nr. 3—8288, Nr. 6—1428, Nr. 12—1982, Nr. 16—1764, Nr. 20—73, Nr. 22—688, Nr. 23—193. (A.W.)

W poniedziałek do g. 5 po południu dane urzędowe wykazują w okręgu Nowogródzkim następujące cyfry:

pow. Nowogródzki: Nr. 3—250, Nr. 12—463, Nr. 16—6537, Nr. 22—586.

pow. Nieświeżski: Nr. 3—2340, Nr. 6—146, Nr. 12—357, Nr. 16—10512, Nr. 22—2759.

pow. Stołpecki: Nr. 3—603, Nr. 6—1187, Nr. 12—180, Nr. 22—568, Nr. 16—2857.

pow. Baranowski: Nr. 3—480, Nr. 12—597, Nr. 16—1755, Nr. 22—914.

pow. Słonimski: Nr. 3—8631, Nr. 12—1464, Nr. 16—6224, Nr. 22—1036.

Z Litwy Kowieńskiej.**Mniejszości narodowościowe wobec sejmu kowieńskiego.**

KOWNO. (A.W.) Narada przedstawicieli mniejszości narodowościowych Litwy Kowieńskiej: Polaków Żydów, Niemców, Rosjan i Białorusinów powzięła jzdnogłośnie uchwałę że wobec bezprawnej decyzji głównej komisji wyborczej, pozbawiającej mniejszości większej części mandatów, ci przedstawiciele ich, których mandaty zatwierdzono, do sejmu nie wejdą, wobec czego sejm będzie jedynie reprezentacją narodową litewską.

Kto silniejszy ten lepszy.

KOWNO. (A.W.) „Tevynes-Balsas” zamieszcza artykuł prezydenta Smetony, który wypowiada poglądy, że ostatnie wybory do sejmu pozbawione były zupełnie charakteru demokratycznego. „Postępowanie wyborcze niezgodne było z przepisami ustawy. Kto silniejszy ten lepszy, kto potrafił pięściami utorować sobie drogę, ten wygrał. Więcej niż dwa tygodnie minęło od ukończenia wyborów, a rezultaty ich jeszcze

nie zostały w całości ogłoszone urzędowo. Krają pogłoski, że upływie je-zcze kilka tygodni, zanim społeczeństwo zostanie powiadomione o rezultatach. Kompletna anarchja”. Odpowiedzialność za stan taki Smetona składa na rząd.

Spekulacja walutowa.

KOWNO. (A.W.) Na tle wprowadzenia waluty litewskiej, powstał zupełny chaos. O ile w Kownie kurs lita dochodzi do 500 mk., o tyle w niektórych dalszych miejscowościach prowincjonalnych placą ledwie sto kilkadziesiąt. Powoduje to spekulację walutową na wielką skalę.

Urzednicy państwowi na Litwie.

KOWNO. (A.W.) Władze zezegają od dłuższego czasu z wypłatą gaź urzędnikom państwowym. Szczególnie ciężkie jest położenie nauczycielstwa. Nauczyciele gimnazjum w Poniewieżu powzięli decyzję ściągnięcia od swych uczniów po 3 do 6 pudów żyta, pszenicy i kartofli oraz po 10 funtów tłuszczu, oprócz opłaty w gotówce. Decyzja nauczycieli gimnaz-

jum Poniewieskiego wywołała konsternację w sferach rządowych kowieńskich.

Litwini przeciwko żydom.

KOWNO (A.W.) Kolportowana jest w Kownie szeroko odezwana Komitetu Odżyczenia Litwy. Odezwą stwierdza że Rząd jest bez ilny w bec żydów i nawołuje Litwinów do załatwienia kwestji żydowskiej „własnymi rękoma”.

Zwołanie Sejmu Kowieńskiego.

KOWNO (A.W.) Sejm kowieński zwołany zostanie najprawdopodobniej w końcu listopada.

Kandydat na prezydenta.

KOWNO (A.W.) We sferach politycznych kowieńskich utrzymuje się przekonanie że największe szanse na stanowisko prezydenta Republiki na leader socjalistów ludowców Słeszewicz.

Kurs urzędowy lita.

KOWNO (A.W.) Od dnia 1 listopada kurs urzędowy lita wynosi 500 marek niemieckich.

Ukaranie pisma.

KOWNO (A.W.) „Echo” kowieńskie zostało ukarane grzywną za sztuczne podnoszenie cen”. Powodem kary było ogłoszenie autentycznych cen rynkowych przez wspomnianą gazetę.

Badacz reformy rolnej.

KOWNO (A.W.) Państwa baltynie objeżdża obecnie przedstawiciel Amerykańskiego Towarzystwa Rolniczego Mr. Carpenter, który bada wyniki reformy rolnej w tych krajach. Carpenter bawi obecnie w Estonji, skąd uda się na Łotwę, a następnie na Litwę.

TEATR POLSKI (SALA LUTNIA)

występy

Wandy Siemaszkowej**DZIŚ „Zaczarowane Koło”**

L. RYDLA.

Początek o godz. 8 wiecz.

Dla cierpiących**na zatwardzenie!**

Powszechnie znane ze swej skuteczności pigułki francuskie **CARCARINE LE-PRINCE** znajdują się w sprzedaży we wszystkich aptekach i skład. aptecznych

Z mych przeżyć politycznych i walk.

II.

Od czasu do czasu zjawiał się w naszym domu, jako przelotny gość, jakiś wygnaniec, wracający z Syberji, czasami nasz krewny lub przez kogo z krewnych lub znajomych z Syberji przystany.— Wspomnienia i opowieści o powstaniu napelniały wówczas całą atmosferę naszego domu i nie dawały mi spać.

Literatura ulotna doby powstaniowej — poezja romantyczna, wszystko to, co stanowiło duchową atmosferę 1863 roku, znikło z widowni społeczeństwa, gdy rozgościł się strach wtelkooki, zniszczeni towarzyszy przed obawą rewizji i wygnania. Jednak nie w jednej rodzinie patryotycznej, gdzie ukryte w starym kredensie, w szufladzie komody od bielizny, przechowywały się trzecia część Dziadów, Kordjan, Psalmi Jeremiasza i t. p. Jako relikwia narodowa i jako wspomnienie z wielkich dni walki, przechowywały się one w domu rodziców moich. Czytano je dzieciom. Największy wpływ wywarła na mnie „Trzecia Cz. Dziadów”. Nigdy nie zapomnę tego wieczoru, gdy mi poraz pierwszy czytała matka sceny z więzienia Bazylianów, opowieść o Cieszkowskim, którego „Tyle lat otaczały słuch mające ściany, a jedyną jego obroną—milczenie, a jedynym jego towarzyszem—cienie i o tych dwóch słowach: „Nic nie wiem i nie powiem”, które stały się jego przysłowiem. Pamiętam,

że płakała matka i ja płakałem rzewnymi łzami, które dla mnie były przerywką od łez, gdy spotkał mnie los więźnia. Gdy po latach względnie wielu na okres pierwszego 1/4 życia — siedziałem w cytadeli, od Cieszkowskiego zapożyliśmy metodę obrony „Nie powiem” i chcąc przez moją matkę zawiadomić mych przyjaciół politycznych, że nic nie komunikuję żandarmom, napisałem do niej w liście, że „mam przysłowię Adolfa Cieszkowskiego z Dziadów”. Po wielu latach w okresie wojny światowej, kiedy czułem, że dążenia do niepodległości narodowej naszemu ogółowi są obce i przychodziło mi do głowy: „Kiedy naród tak już przystosowany do jarzma, że nie chce wykorzystać jedynej nadarzającej się sposobności wyzwolenia się, to trzeba dać pokój wszelkiej akcji,—wówczas stawał przedemną obraz ze wspomnień tak żywy jak rzeczywistość, jak płakałem razem z matką przy czytaniu naszej martyrologji narodowej, i w wyobraźni mojej zarysowywał się obraz podobny w przysłem pokoleniu, gdzie wśród ogólnego przystosowania się do niewoli, znajdują się ludzie, znajdują się matki, które z dziećmi swymi będą opiekowały niewolę narodu.—Myślałem wówczas: „Jeżeli nie dla ogółu, to dla tych niewielu trzeba wbrew ogółowi dążyć do niepodległości”. Uczucia tych nielicznych, którzy będą od czuwać ból niewoli — obchodziły mnie więcej, niż opinja i pragnienia Warszawy spóczesnej o wydziobany mózgu przez sępa niewoli.

Ci, co urosli nie pod wpływem

negacji powstania, ale pod wpływem jego tradycji, i rośli wśród prześladowań i szykan władz rosyjskich, uczyli się w szkołach za podręczników obrażających ich uczucia narodowe, rośli na ludzi smutnych, nerwowych, wrażliwych na ból i krzywdy ludzkie. Jakież wypadki im współczesne przemówiły do ich wyborów?

„W kraju było głucho. A to w sąsiednim kraju, pod tym samym rządem, który nas uciska — wre walka z tym rządem. Tam młodzież tłumnie idzie w lud, aby szerzyć ewangelję socjalistyczną, potem odbywa się demonstrację na Kazańskim Placu w stolicy cara, w końcu urządził się cały szereg zamachów na jego życie i go się zgładza, rewolucjonisci spotykają kulami żandarmów, gdy ci jako goście nieproszeni zjawiają się na rewizję”. — pisałem w swej broszurze „Dwadzieścia lat walki proletariatu polskiego w 1899 r.” — „Któż nie sądził wówczas, że młoda Rosja zwycięży Rosję carską. Tej chwili czekała liberalna Europa, a taktyka rosyjskich socjalistów wpłynęła na taktykę pewnych odłamów socjalizmu rosyjskiego. Jak wielkim, jak dominującym musiał być wpływ ruchu rosyjskiego na naszą młodzież. On przemawiał do naszej wyobraźni, kiedyś my jeszcze byli w dziecięcej dobie, i budził instynkta rewolucyjny” (ibid. str. 7).

Socjalizm jest pod pewnym względem przejawem protestu przeciwko istniejącym warunkom. Im bardziej warunki polityczne są przykre i krepujące, tem skłon-

niejszą jest inteligencja do negacji istniejącego porządku, który ma znieść socjalizm. W tem leży skłonność inteligencji mego pokolenia w zaborze rosyjskim do socjalizmu. — Pierwsi przywódcy ludowców, pierwsi twórcy narodowej demokracji i większość jej dzisiejszych przywódców przechodziła przez socjalizm.

Zapoznawaliśmy się z socjalizmem zachodnio-europejskim ze źródeł rosyjskich. Przedstawiali one w wykształconej formie myśl zachodnio-europejską, załamując się w przystosowanej do niewoli politycznej umysłowości rosyjskiej. Było tam odrzucanie form politycznych zachodu, jako burżuazyjnych. Wolność europejską przedstawiano, jako wolność umierania z głodu. „Dorożkarzu, tyś wolny? Niech żyje wolność”. W tym aforyzmie streszczał wolność europejską znany socjolog i publicysta rosyjski Michajłowski. Rosyjski socjalizm owych czasów głosił, że Rosja dzięki temu, iż niemal nie wstąpiła na drogę kapitalistycznego rozwoju oraz dzięki posiadaniu obszerny gminnego ziemio-władania, może przyjąć odrazu do najwyższej formy społecznej — socjalizmu. Były to odgłosy rosyjskiego słowianofilstwa w socjalizmie rosyjskim. „Odrzuwając się od Rosji, Polska odrywa się od życia nowego” — pisał Herzen w okresie powstania, popierając powstanie nasze, ale najmocniej przeświadczony, że dzięki temu, że Rosja nie posiada spuścizny dziejowej z Zachodu, jego rozwinętych klas społecznych, Rosja stanie się nosicielką nowego życia. Idee te, jako coś oryginal-

nalnego, szerokiego, nowego, oddziaływały na umysł polskie, jakkolwiek znajdowały się w sprzeczności z naszą tradycją dziejową, lecz tak zw. „młoda prasa” w Polsce pracowała usilnie dla podjęcia nicy tradycyjnych. Odgłosy ruchu rewolucyjnego w Rosji potęgowały wpływ literatury rosyjskiej i wywoływały w Polsce rewolucyjny moskalofilizm. — Pierwistkiem jego była kontraktura patryotyzmu, bolesna reakcja na to, że patryotyzm ogółu polskiego był obcy idei czynu, walki o Państwo Polskie.

Nas, kresowców, ciągnęło do Warszawy, gdyż pragnęliśmy polskiego życia o szerszym rozmachu. Warszawa jednak, do której przybywaliśmy, nie była ogniskiem ani jawnego, ani na szerszą skalę tajnego ruchu rewolucyjnego. W Dyneburgu wyobrażałem sobie społeczeństwo polskie w stolicy, jako miasto poważne, pochłonięte myślami w prasie niewypowiedzianej o zdobycie niepodległości. Warszawa wydała się mi nie dziwnie lekkomyślnym miastem, rozbawionem, roztańconem, rozmiłowanem w głupich farsach. Z repertuaru teatrów warszawskich w owym czasie nie schodziły: „Mąż z grzeczności”, „Wicek i Wacek”, „Flik i Flok” itp. Sam widok tych afisz wywoływał abominację do publiczności warszawskiej, zapelniającej teatr. Ruchu narodowego niepodległościowego wówczas nie było w kraju. Na emigracji ukazała się wprawdzie broszura Teodora Tomasza Jeża „Rzecz o obronie czynnej skarbu narodowego”, napisana dosyć bałamutnie. Zjawiała się ona w 1887 roku, w

Sprzedaz detaliczna

Na sezon jesienny otrzymano duży wybór **materiałów wełnianych i bawełnianych na ubrania damskie, męskie i pakioty, Bielizniane i pościelowe.**

Wileńska 27, „Wschodnia Spółka“.

KRONIKA.

Kalendarzyk.

Dziś: Wtorek — Nikandra i Karyny M.
Jutro: Środa — Gotfryda i Maura.
Wschód słońca o godz. 7 m. 16.
Zachód „ „ „ 4 m. 12.

WILEŃSKA.

— **Wiadomości kościelne.** Doroczna uroczystość Opieki Matki Boskiej w Ostrej Bramie rozpocznie się w sobotę, 11 listopada i trwać będzie według dawnego zwyczaju przez cały tydzień aż do niedzieli, 19 listopada włącznie.

Porządek nabożeństwa w kościele i kaplicy Matki Boskiej następujący:

W kościele: Prymarja o godz. 6.30 rano, Wotywa w niedzielę o g. 9-ej rano, Wotywa w dniu powszednie o 10-ej rano, Suma w niedzielę o g. 11-ej rano, Nieszpory w sobotę i niedzielę o godz. 4 po poł.

W kaplicy Matki Boskiej: Msza św. z nauką dla Litwinów o godz. 6-ej rano, uroczysta Msza św. śpiewana o godz. 8-ej rano, Msza św. zwykła w dniu powszednie o godz. 11-ej rano, uroczysta Litania z nauką o g. 5 popoł.

— **Zarząd Wileńskiego Oddziału Stronnictwa Pracy Narodowej** uprzejmie i usilnie prosi swych członków o przybycie na ogólne zebranie, które się odbędzie jutro we środę 8 listopada w mieszkaniu prof. Marjana Zdziechowskiego (Nadbrzeżna 12) o godz. 5.30 wiecz.

— **Zebranie.** Zarząd Związku Lekarzy Dentystów Polaków w Wilnie prosi swych członków o przybycie na ogólne zebranie, które ma się odbyć we środę 8-go b. m. o godz. 7-ej wiecz. przy ul. Wileńskiej d. 26, m. 6.

Porządek dzienny: 1) sprawy bieżące, 2) referaty, 3) wybór nowych członków, 4) wolne wnioski.

— **Tow. Esperantystów.** W Wilnie został zalegalizowany przez odpowiednie władze oddział wileński Polskiego Tow. Esperantystów.

Życzących zapisać się na członków uprasza się o zwrócenie do prezesa oddziału ul. Mickiewicza 33-4.

— **Zjednoczone chóry.** Pierwsza próba zjednoczonych chórów Towarzystwa „Lutnia“ i „Kola Miłośników Pieśni“ odbędzie się we wtorek 7 b. m. o godzinie 8 wieczór w lokalu Szkoły Powszechnej—Nr. 39 przy ul. Królewskiej Nr. 9, m. 3. Główne kierownictwo chóru spoczywa w rękach prof. Kazury. W najbliższej przyszłości próby będą się odbywały w lokalu „Lutnia“ przy ul. Ad. Mickiewicza—Nr. 5. Zapisy na członków chóru w dalszym ciągu przyjmuje kancelarja „Lutnia“ od godz. 7 do 1 wiecz. (Wap.)

— **Dwa odczyty p. t. „Sport zimowy u nas i zagranicą“**, ilustrowane wspaniałymi przezroczkami, wygłosi w Wilnie jeden z najznakomitszych przedstawicieli sportu polskiego ppak. inż. Bobkowski z Warszawy, prezes Polskiego Związku Narciarskiego.

Pierwszy odczyt odbędzie się staraniem Akademickiego Związku Sportowego w sali Śniadeczek U. S. B. o godz. 8 wiecz. we wtorek dnia 7 b. m., drugi w sali Domu Oficera Polskiego o godz. 6 wiecz. we środę dnia 8 b. m.

— **Głosowanie w Sołach.** Redakcja nasza otrzymała depeszę, którą czujemy się w obowiązku powtórzyć na łamach naszego pisma: „Stacja kolejowa Soły nie głosowała z powodu niedbalstwa komisji miejscowej „Kolejarze“.

— **Komitety obywatelskie propagandy pożyczki.** Niezwłocznie po wyborach władze nasze przystąpią do tworzenia komitetów obywatelskich w Wilnie i na prowincji, celem propagandy pożyczki państwowej. Komitety te mają wejść w kontakt bezpośredni z biurem propagandy przy Ministerjum Skarbu. (W.A.P.)

— **Kredyty na nowe szkoły powszechne.** Ministerstwo Skarbu w obecnym budżecie przyjęło pod uwagę koszty, połączone z budową nowych szkół powszechnych na terenie Wileńszczyzny. W każ-

dym z powiatów na terenie Wileńszczyzny w ciągu roku przyszłego będzie wybudowywane po 10 nowych szkół powszechnych. (W.A.P.)

— **Pierwsza uchwała gminna w sprawie przymusowego nauczania.** Dnia 27 października r. b. rada gminna Rudziska w powiecie Wileńsko-Trockim na posiedzeniu swem, rozważając sprawę szkolnictwa, uchwaliła jednogłośnie wprowadzić przymus szkolny w gminie i asygnować na ten cel niezbędne kredyty. Delegat gminy p. Kuciewicz onegdaj zwrócił się do kuratora okręgu szkolnego z prośbą o realizację tej uchwały. (W.A.P.)

— **Podatki na rzecz miasta.** W celu ujednostajnienia i uproszczenia ściągania podatków miejskich na rok 1923, Magistrat Wileński czyni starania o rozciągnięcie na ziemię Wileńską uchwały sejmowej z dnia 17 grudnia 1921 roku, a dotyczącej podatków miejskich od nieruchomości, lokali i inne. Uproszczenie polegać będzie na tem, że Izba Skarbowa, ściągając podatki państwowe, doliczać będzie podatek miejski i niepotrzebnym będzie stwarzanie specjalnego aparatu podatkowego. (W.A.P.)

— **Nowe kursy wieczorowe.** Ponieważ oddawna dawał się odczuwać brak takich kursów w zakresie szkoły powszechnej, któreby dały możność dorastającej młodzieży i dorosłym przy codziennych zajęciach uzupełnić swe wykształcenie w zakresie chociażby szkoły niższej. Wydział Szkół Powszechnych przy Kuratorjum Okręgu Szkolnego otworzył z dniem 15 października r. b. przy ul. Dominikańskiej 21, kursy wieczorowe dla dorosłych i dorastającej młodzieży. Będą to pierwsze stałe kursy czteroletnie o programie siedmioklasowej szkoły powszechnej. Sądząc z obecnych tłumnych zapisów, zachodzi potrzeba otwarcia w Wilnie drugich takichże kursów. Zapisuje się przeważnie młodzież w wieku od lat 15 do 20. (W. A. P.)

— **Z Sokoła.** Z dniem 1 listopada P. T. G. Sokół rozpoczęło zeszony zimowy swej działalności, otwierając w różnych punktach miasta 3 gniazda, w celu uprzyśpieszenia szerszemu ogółowi korzystania z ćwiczeń gimnastycznych, prowadzonych w grupach męskich, żeńskich, dla młodzieży i dzieci.

Zapisy do poszczególnych gniazd i grup przyjmuje: Gniazdo I-e —

w sali Seminarjum Nauczycielskiego męskiego (Ostrobramska Nr. 29) w poniedziałki, wtorki, czwartki i piątki od godz. 6 — 10 wiecz. Gniazdo 2ie — w sali gimnazjum im. Kr. Zygmunta-Augusta (Mała Pohulanka) we wtorki i soboty od godz. 6 — 8 wiecz. Gniazdo 3cie — w sali gimnazjum im. Lelewela (ul. Adama Mickiewicza 38) w środy i piątki od godz. 6—8 wiecz. Projektowany popis gimnastyczny wszystkich 3-oh gniazd odbędzie się w połowie grudnia.

— **Do dzieci wileńskich.** Kwiatki wiodną... Zbliża się długa i smutna zima. Chore dzieci mniej będą miały słońca i nie będą mogły korzystać wcale z ruchu i pobytu na świeżem powietrzu. Muszą one spędzać w łóżkach na salach szpitalnych długie wieczory i nie mają nawet zabawek i książek, które mogłyby im pobyt w szpitalu uprzyjemnić. A dzieci chore muszą się zabawić bo gdy się śmieją i są wesołe, to i stan ich zdrowia prędzej się poprawia.

Dzieci wileńskie! ze swoich zabawek, gier i książek z obrazkami ustąpcie część chociaż chorym swoim rówieśnikom! A usmęch radości i wesela na buziach wdzięcznych pacjentów z kliniki dziecięcej będzie dla Was nagrodą za ten dobry uczynek.

Uwaga: Zabawki składac można w klinice dziecięcej Uniw. Stef. Batorego (ul. Sióstr Miłosierdzia 1, 12) lub w ambulatorjum tej kliniki (ul. Sawicz 15, od 9 do 11 rano). Zarząd kliniki po otrzymaniu wiadomości przez telefon (Nr. 762) chętnie również wysle kogoś po zabawki pod wskazanym adresem.

— **Uczelnia im. Tomasza Zana P. M. Sz.,** ul. św. Anny 7. W środę 8/XI o 5 wieczorem, p. Józefa Żukowska opowie dzieciom baśni Konopnickiej „O Krasnoludkach i o sierotce Marysi“, ilustrując obrazami świetlnymi. Wstęp 50 marek.

— **Dr. To Rhama i Dr. Radwan.** W środę dn. 8 b. m. odbędzie się w sali miejskiej jedyny wieczór eksperymentalny słynnych D-ra To-Rhamy i D-ra Radwana. Bilety do nabycia w księgarni „Lektor“, ul. Mickiewicza 4.

— **Nowe agencje pocztowe.** Z dniem 1 listopada b. r. zostały uruchomione agencje pocztowe Sobotniki w pow. Wołyńskim i Kołomyjany w pow. Świąciańskim.

Z CAŁEJ POLSKI.

Podział powiatu Dziśnieńskiego.

Ludność czterech gmin powiatu Dziśnieńskiego wniosła podanie do władz o oddzielenie gmin Drujskiej, Przebrockiej, Jockiej oraz Bocheńskiej od powiatu Dziśnieńskiego i przyłączenie do powiatu Braślawskiego. Ludność prośbę swoją motywuje znaczną odległością od Głębokiego, a natomiast łatwiejszą komunikacją z Braślawiem. (Wap.)

Zastupianie granicy polsko-sowieckiej.

Prace nad rozgraniczeniem granicy polsko-sowieckiej i zastupieniem tej granicy ukończone zostaną w terminie do 15 listopada r. b. Obecnie władze nasze i sowieckie kończą zastupianie granicy lądowej pomiędzy Dźwiną i odcinkiem Mińskim. Słupy stawiane są w ten sposób, aby jeden od drugiego był w odległości widzialnej, przestrzeń pomiędzy słupem polskim i sowieckim wynosi 5 metrów. W dniach najbliższych oczekiwane jest przybycie z Równego Głównej Komisji Mieszanej dla przekazania granicy władzom administracyjnym na odcinku Mińskim. (Wap.)

TEATRY I MUZYKA.

Komunikaty teatrów wileńskich.

— **Teatr Polski.** (Sala „Lutnia“) Dziś, we wtorek, po raz ostatni malowniczo baśń dramatyczną Lucjana Rydla „Zaczarowane koło“ z p. Wandą Siemaszkową w roli młynarki. Jutro, we środę, historyczna sztuka Sardou i Moreau „Madame Sans-Gene“. W przygotowaniu „Urzędowa żona“ Oldena. Sztuka osnuta na tle wypadków związanych z zamachem na cesarza Aleksandra III.

— **Teatr Wielki.** We wtorek premiera operetki Jacobiego pt. „Targ na dzie wczeta“.

„Targ na dziewczęta“ grany będzie przez trzy dni, t. j. we wtorek, we środę i we czwartek.

— **Teatr im. Syrokomli** gra w dalszym ciągu wesołą komedję Bałuckiego „Grube ryby“. Po „Grubych rybach“ wejdzie we czwartek na repertuar przeszła baśń dramatyczna Hauptmanna „Dzwon zatopiony“.

TEATR WIELKI (Pohulanka)	wtorek i środa „Targ na Dziewczeta“ premiera, operetka.
TEATR im. Syrokomli (gm. parafialny)	wtorek i środa „GRUBE RYBY“ (komedya)

Dzienna sprzedaż biletów od 11—2 po p. w cukierni p. Szaralla, ul. Mickiewicza róg Tatarskiej.

1889 r. na emigracji powstała Liga Polska, która jeszcze nie znalazła odgłosu w kraju.

Prasa postępowo legalna, którą czytaliśmy, mówiła tylko o naszej nieudolności, wstecznicwie naszego społeczeństwa, przytłaczając nasz patriotyzm. „Rozwijając się się w niewoli niepodobna“. „Naród musi mieć byt państwowy albo nie być“. — Oto myśl, która zaprzętała mię wówczas. Byt narodu uznawałem zawsze, nie jako absolutne dobro; dobrem jest wówczas, gdy daje warunki rozwoju fizycznego i duchownego narodu, gdy czyni go czemś dodatkiem w rozwoju ludzkości. Polacy nie powinni być narodem, o ile nie pragną i nie mogą osiągnąć bytu państwowego. Odgłos tych myśli i uczuć podsunął mi jako motto w 1904 roku książki „Od socjalizmu do nacjonalizmu“ słowa Wyspiańskiego: „Naród ma jedynie prawo być, jako Państwo“ — a w 1910 r. jako motto do sprawy polskiej, słowa Napoleona I.: „Zobaczymy, czy Polacy walczyli są być narodem“. Kwestja narodu — to sprawa paru pokoleń. Zrusyfikujemy się i zgermanizujemy się bez własnego bytu państwowego, a potomkowie nasi będą się szczylic swą wielką rosyjską lub niemiecką ojczyzną. Sprawa chleba dla mas, — to sprawa wieczna, ona nie będzie obojętną dla najdalszego pokolenia. Kwestja społeczna ważniejsza od narodowej. — Oto myśli, jakie w owych latach roily się w mej głowie.

Władysław Studnicki.

Teatr im. Syrokomli.

Grube ryby.

Komedja w 3 aktach Bałuckiego.

W obecnych czasach paskarstwa, czarnej giełdy i kiepskiego futuryzmu, gdy podniecone nerwy i niewybredne gusta wymagają ostrości, a często ekscentrycznych atrakcji, komedje Bałuckiego traktować można z dwójakiego punktu widzenia, w zależności od natężenia, z jakim widz goni za sensacją.

O ile więc spojrzeć na nią z ultra — „postępowego“ punktu rzecz prosta, że wydadzą się one przestarzałe ze względu na temat; krytyk bardziej umiarkowany odnajdzie w nich pewien sentymentalizm, więcej od pary staruszków, oczekujących — jak w komedji „Grube ryby“ — na przyjazd wnuczki, lub iskry pełnej, młodzieńczej wesołości i naiwności nawet — w postaciach dwóch przyjeżdżających pensionarek, lub pewnego samoprzeczenia i koniecznej zrozumiałości w starokawalerskich zaśniedziałych duszach Wistowskiego i Pagatowicza.

Zarówno jednak ów ultra — postępowy krytyk jak i umiarkowany muszą się zgodzić, że wogóle komedje Bałuckiego, a „Grube ryby“ przedewszystkiem, są sceniczenie zbudowane bez zarzutu, posiadają plan jakkolwiek nieskomplikowany, ale nakreślony doskonale, a co najważniejsze ma-

ją nerw sceniczny tak silny i jędrny, nieprzerafinowany ani zwulgaryzowany, że widz, oglądający je na scenie kilkakrotnie, bawi się doskonale każdym razem.

Ze Bałucki jako pisarz komedjowy stanął na jednym z pierwszych miejsc między współczesnymi sobie dzięki powyższemu zaletom swych utworów, — nie dziwnego, gdyż postaci stworzone przezeń są plastyczne, doskonale podpatrzone, a skarykaturowane tylko do takiego stopnia, do jakiego zmuszała potrzeba podkreślenia pewnych cech charakterystycznych danej jednostki. Niema tam nic, coby zakrawało na szarżę — przeciwnie jest tam jedynie humor, lekka satyra, wyrażona w sposób często bardzo delikatny, nigdy zaś przesadzony i graniczący z parodią.

Bałucki więc, jak widzimy, należy do rzędu komedjopisarzy, umiejących utrzymać się w granicach nietylko przyzwoitości, lecz nawet pewnego tonu, i nietylko nie kłócące się z estetyką, lecz nawet harmonizujące z nią zupełnie. Rzecz naturalna, że powyższe traktowanie sprawy przez autora wkłada pewnego rodzaju zobowiązania i na aktora, a więc zależność między twórcą i odtwórcą jest podwójna. Aktor bowiem, rozumiejący komizm sytuacji i umiejący odróżnić ordynarną szarżę od finezyjnej satyry, a często groteski, podniesie walor sztuki w tym samym stosunku, w jakim aktor, nieodpowiednio interpretujący rolę, sztukę obniży.

Wychodząc z powyższego za-

łożenia, podkreślić muszę grę pana Nawrockiego w roli Pagatowicza, wskazywała ona absolutne zrozumienie roli i intencji autora. Pan Nawrocki stworzył typ starego kawalera bardzo sympatyczny, jakkolwiek mocno komizny i, co najważniejsza — żywy i naturalny. Owa żywość i naturalność typu pochodzi — podkreślam — ze zrozumienia roli, brak którego nie pozwolił panu Wzorzycowskiemu wyszukać roli Wistowskiego tak, jak należało. Pan Wzorzycowski podkreślił zbyt słabo, że Wistowski jest w dużym stopniu lowelusem, a zbyt silnie to, że jest szlagonem. Wistowski po pierwsze jest owym lowelusem, a po drugie dopiero szlagonem, w ujęciu zaś p. Wzorzycowskiego Wistowski przedstawiał się odwrotnie. O ile jednak przyjmujemy założenie, z którego pan Wzorzycowski wyszedł, musimy go stanowczo pochwalić, gdyż według swego planu — niezgodnego coprawda z planem autora — wywiązał się z zadania zupełnie dobrze. Założenie błędne spowodowało także nieodpowiednią charakteryzację; u p. Nawrockiego zaś charakteryzacja była zupełnie zharmonizowana z grą.

Para staruszków-dziadków, odtworzona przez panią Żołopińską i pana Zabielskiego, była bardzo miła i miękko zakreślona, p. Zabielski jednak w pierwszych scenach pierwszego aktu nie mógł utrzymać się w tonie. W dalszym jednak ciągu był na miejscu.

Powyżej wymienione osoby — a więc dziadkowie, Pagatowicz i Wistowski — wniosły ze sobą na

scenę życie i swobodę ludzi nietylko dorosłych, a nawet przerosłych, a więc swobodę trochę ociężałą, solidną, mocną w założeniu. Młodzieńcza zaś werwa pałały pp. Miłkowska i Dąbrowska, jako wnuczki i p. Uhl jako narzeczony Wandy. Pani Dąbrowska była może zbyt sztuczna, zbyt nienaturalnie podniecona, a w pierwszym akcie nawet zbyt, że tak powiem, „dorosła“ — jakkolwiek poprawna, pani Miłkowska zaś stworzyła typ sztubaczki — trzpiotki, wesołej, naturalnej i żywej, takiej, którą zapewne cała pensja na rękach nosi. Miała bardzo wiele wdzięku zarówno w chwilach wesołości, jak i lekkiego sentymentalizmu, który ją czasem nachodził.

Pan Uhl miał trochę drewnianą rolę w założeniu, robił jednak co mógł, by ją ożywić.

Ogólne wrażenie, otrzymane z sobotniej premjery, jest miłe. Jedynym dysonansem były dekoracje — nie zgadzały się z nastrojeniem ludzi, zamieszkujących ów pokój.

Publiczności było niewiele, lecz bawiła się ona doskonale, zgodnie z komunikatem teatru im. Syrokomli, zamieszczonym w „Gazecie Wileńskiej“ na dzień 5/XI, a czytany na dwie czy trzy godziny przed premierą...

Stefan Wierzyński.

WYPADKI I KRADZIEŻE.

Katastrofa kolejowa na granicy. W nocy z dnia 2 na 3 listopada "letniczka bolszewicka" wjeżdżając na pograniczną stację Stolpca, wskutek nieuwagi prowadzącego pociąg przez raptowne zahamowanie uległa katastrofie. Pierwszy wagon wykołosił się, zaś następne 5 wagonów osobowych uległo zupełnemu rozbieleniu. Kilka osób zostało zabitych na miejscu, kilkanaście osób odniosło lżejsze lub cięższe. (W. A. P.)

lu pozbawienia się życia ranil siebie nożem w pierś. Wezwane pogotowie desperatowi udzieliło pierwszej pomocy.
Ujęcie poborowego. Policja zatrzymała poborowego Piotra Kazinkiewicza (Wielkomińska 12), który uchylil się od stawienia się do wojska.
Bójka. Dn. 5-go b. m. policja zatrzymała Ignacego Borowskiego (Kalwaryjska 55), który będąc w stanie nie trzeźwym wywołał bójkę na ulicy.
Kradzieże. Józefowi Kozykowi (W. Pohulanka 40) skradziono skóry wartości 300 t. m.
Antoniemu Wincukowi (Kijowski zauł. 10) skradziono ubranie na sumę 500 t. m.
Pesi Żyłańskiej (Wiłkomierska 82) skradziono ze sklepu galanterji na sumę 200 t. m.

Cukier w K. O. K. i kooperatywach wyczerpał się. Wobec tego ceny w sklepach podniosły się. Cukier w kostkach 550.
Tłuszcze: (Ceny na targu): Masło 2'00 - 2500 mk. za funt, słonina krajowa 14 - 1'00, amerykańska 1550 - 1600, sadło wewnętrzne 1200 1300, smalec amerykański 1400 - 1500, wieprzowy 1650 1700, tłuszcza z rośliny 1200 - 1300.
Nabiał: Mleko 400-420 mk. za litr, smetana 1500-1600, twaróg 400-450, ser 600-650.
Rynek mięsny (ceny urzędowe): Mięso wołowe 8000-16000 mk. za pud, baranie 12000-14000, cielęce 20000-22000, wieprzowe 28000-40000. Dowóz średni, tendencja mocna.
Olej lniany 45000-47000 mk. za pud, rzepakowego brak.

Len surowiec 20000-22000 mk. za pud, siemię lniane 9000-9200, makuchy lniane 4000-4500.
Przetwory drzewne: Terpentyna biała 14000 - 14500, czerwona 8700-9200, żółta 10500 - 11000, dziegieć czarna 3500 - 3700, żółty 2700 - 3000, smoła zwyczajna 2500 - 2800, suchaj, brak smar kołowy 2900 - 3000.
Skóry: Cholewy płatowe para 7700-8000, szegrynowe 6800 - 7000, szpigel wałkowy 4500 - 5000, podeszwa 3200-3500, podeszwica 3000 - 3200, juchtu wyrobionego brak, szagrzyn 3500 - 3700 mk. za funt, chrom 2100-2200 stopa kwadratowa, skury końskiej brak, wołowa 40000 - 42000 za pud, cielęca 1300 - 1500 mk. za funt. Tendencja zwyżkowa. (A. W.)

Masonerja do Mussoliniego. RZYM (Pat.). Wielki mistrz masonerji włoskiej, Torrigiani, przesłał Mussoliniemu depeeszę z pozdrowieniem w imieniu całej masonerji.
Konkordat Łotwy z Watykanem podpisany. RZYM (Pat.). Wczoraj podpisano w Watykanie konkordat z Łotwą.
Nowy kodeks cywilny w Rosji. MOSKWA (Pat.). Nowy kodeks cywilny przewiduje trzy kategorje własności: państwową, kooperatyw i prywatną.

NADESLANE.

Biuro rekomendacyjne dla nauczycieli, nauczycielek, bon, cudzoziemek, wychowawczyń, osób do towarzystwa i gospodarstwa. Malwiny Bagińskiej wznowi swą czynność przedwojenną w tym samym lokalu: ul. Jagiellońska 7-8.

Ceny w Wilnie.

3 listopada 1922 r.
Ziemiopłody: (ceny w pudach dla ładunków wagonowych): Zyto 4700-4800, jęczmień 4700-4900, owies 4300-4500, groch polny 6500-7000, otręby 3000-3200, mąka pyłowa 8000-8500, stołowa 7500-7700, razowa 5100-5300, pszenina 0000 13500-14000, 000 12500-13000, 00 11500-12000, kasza jęczmienna 7200-7500, perłowa 8500-9000, jaglana 8500-8800. Dowóz słaby. Tendencja zwyżkowa. Ceny na targu: Siano 2300-2800, kartofle 1300-1400. Dowóz słaby.

TELEGRAMY.

Lloyd George zwalcza konserwatystów.

LONDYN (Pat.). W mowie, wygłoszonej na zebraniu wyborczem w Londynie, Lloyd George, zwalczając konserwatystów, oświadczył, że głównym wrogiem państwa jest właśnie reakcja, albowiem niebezpieczeństwo ze strony partji robotniczych jest bez porównania mniejsze, aniżeli ze strony reakcji. "Należy zwalczać Labour Party, lecz sprawą najbardziej palącą jest pokrzyżowanie wszelkich zabiegów reakcji".

Nie chcą współpracować.

LONDYN (Pat.). Komitet centralny narodowych liberałów postanowił odrzucić współpracę z konserwatystami.

Opóźnienie konferencji lozańskiej.

PARYŻ (Pat.). Potwierdza się wiadomość, że konferencja w Lozannie otwarta zostanie z kilkudniowym opóźnieniem.

Dymisja gabinetu tureckiego. KONSTANTYNOPOL (Pat.). - Gabinet podał się do dymisji.

Giełda.

Table with exchange rates for various currencies: Żądano Poszuk., Tranzakcje, Dol. St.-Z., Ruble zł., Listy zast., Czeki, Akeje, W. P. B. H.

Redaktor: Stanisław Mackiewicz.

Czas odnowić prenumeratę na m. listopad.

Advertisement for J. & S. Stempniewicz soap. Includes image of a soap box and text: 'ORYGINALNE MYDŁO LANOLINOWEGO. TOWAR PRZETŁUSZCZONY A DOMIMO TEGO NAJTAŃSZY. TYLKO PRAWDZIWY ZE ZNAKIEM OCHRONNYM PIERŚCIEN STRZAŁOWY. WAGA 80 GR. J. & S. STEMPNIEWICZ FABRYKA PERFUM I MYDEŁ TOALETOWYCH POZNAŃ GŁOGOWSKA 55.'

Advertisement for A. Wojtkiewicz cleaning services. 'Czyści! Polska Parowa Pralniarnia i Chemiczna Pralnia A. WOJTKIEWICZ Chm. „DANCIGIERA” 1. Bonifraterska 2. 2. Ostrobramska 5/10 skl. 14. WYKONANIE SUMIENNE. Ceny niskie.'

Advertisement for E. Mieszkowski hats. 'KAPELUSZE i CZAPKI MĘSKIE POLECA w wielkim wyborze E. MIESZKOWSKI Warszawa N. Świat 53. Rok założenia 1896. Wilno Wileńska 22.'

Advertisement for Dr. med. Olsejko. 'Dr. med. OLSEJKO Choroby oczu. Jagiellońska 9-3. przyjęcia od g. 4-6 p.p. D-r. LEGIEJKO. Choroby wewnętrzne. Specjalność: żołądkowe i płuc. Przyjmuje codziennie od 5-7. A. Mickiewicza 21 - 1.'

Advertisement for Dr. D. Kenigsberg. 'Dr. D. Kenigsberg Choroby weneryczne, syfilis i skórne. Ul. Mickiewicza 4. Przyjmuje od g. 9-2 i 4-7. Panie od 4-5.'

Advertisement for Dr. M. Obieziński. 'Dr. M. OBIEZIŃSKI akuszerja i choroby kobiece, przenosił się róg Ludwisarskiej i Bonifraterskiej Nr. 2. Przyjm. od 10-12 i od 5-6.'

Advertisement for Dr. med. Kaptan. 'Dr. med. Kaptan Spec. chor. weneryczne, syfilis i skórne. Wileńska 11. m. 1 (wejście z Benedyktyńskiego zaułka) 9-12 i 4-7. Telefon 640. 2-2'

Advertisement for Dr. J. Bernstejn. 'Dr. J. Bernstejn chor. skórne, weneryczne, syfilis i moczopłciowe. 9-1 i 4-8. Ul. Mickiewicza 28 m. 5.'

Advertisement for 'Gospodyni na wieś'. 'Gospodyni na wieś do zarządu domem i kuchnią, poszukuje natchmiast. Tylko osoby starsze i samotne, do kładnie obznajmione z prowadzeniem gospodarstwa domowego proszone są o zgłoszenie się dnia 10 i 11-ego listopada do Hotelu "Bristol", inżynier Zagórski.'

Advertisement for 'Poszukuje pokoju'. 'Poszukuje pokoju umeblowanego w śródmieściu, ze wszelkimi wygodami i elektrycznością oraz z niekierującym wejściem. Mogę płacić drzewem opałowym. Zgłoszenia: inżynier Zagórski, Hotel "Bristol", Wilno, lub Zalesie Oszmiańskie.'

Advertisement for 'Fabryka gorsetów'. 'Fabryka gorsetów i pasy lecznicze "JEANETTE". Otrzymane najnowsze fasony paryskie, w dużym wyborze pasy do odmiennego stanu, ul. Mickiewicza 15, m. 22.'

Advertisement for 'Kupuję książki'. 'Kupuję książki w rosyjskim języku: wspaniałe wydawnictwa, encyklopedie, słowniki i t. p. Wilno, Trocka 4, m. 1.'

Advertisement for 'Sprzedaje się sklep'. 'Sprzedaje się sklep w miasteczku niedaleko stacji na bardzo dogodnych warunkach. Dowiedzieć się: Mostowa 7, m. 6, między 2-3 g.'

Advertisement for 'Pianino do użytku'. 'Pianino do użytku i lekcji muzyki za pokój w śródmieściu poszukuję. Moniuszki 5, m. 2.'

Advertisement for 'Maszynistka'. 'Maszynistka poszukuje pracy w sady. Łaska-we oferty proszę zwracać do adm. "Słowa" pod "Maszynistka".'

Advertisement for 'Okazyjnie sprzedaje'. 'Okazyjnie sprzedaje się garnitur mebli salonowych pod mahoni, kryte jedwabiem. Oglądać można od godz. 12 do 3-iej, ul. Mickiewicza 46, m. 14 (wejście od ul. Stro-mej).'

Advertisement for Ludwik Rutkowski. 'DOM HANDLOWO-KOMISOWY LUDWIK RUTKOWSKI Wilno, ul. Ostrobramska Nr. 5. (Pasaż miejski). rzymuje przedstawicielstwa wszelkich branż przemysłu i handlu. Sprzedaje domy, majątki i działki. Wynajmuje mieszkania i sklepy. Lokuje kapitały i pożyczki. Dział Komisowy: Przyjmuje wszystko w komis. Załatwia wszelkie handlowe zlecenia.'

Advertisement for Łózka. 'Łózka fabryk R. Jarnuszkiewicz i S-ka, Gostyński i S-ka i inni Materace, krzesła (wiedeńskie i skład.), szafy, biurka, umywalnie, stoliki nocne, koce, skarpetki. Własna wytwórnia szczonek. - Przedstawicielstwo i skład instrum. chirurgicznych fabryki J. Jodłowski w Warszawie. - H/D. F. Mieszkowski Sp. z ogr. odp. Oddział Wileński: ul. Zawalna 28/30.'

Advertisement for Kursa Maturalne. 'KURSA MATURALNE im. "Piotra Skargi" własność T-wa Sp. "Wilja". Największy instytut przygotowawczy do wszelkich egzaminów szkół średnich, prowadzony pod kierownictwem wyborowych sił pedagogicznych i wychowawczych. Wpisy na rok 1922/23 na kursa zbiorowe i pojedyncze przyjmuje się w głównej Administracji: ul. Zarzeźczna 16-15 (parter), od godz. 8-2 po poł. i od 4-8 wiecz.'

Advertisement for Ogłoszenie. 'Ekspozytura Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarjatu do spraw walki z epidemjami w Wilnie niniejszym ogłasza przetarg na sprzedaż 2 mułów i 2 zrebaków. Sprzedaż odbędzie się przy Izbie Dezynfekcyjnej Miejskiej, ul. Łukiska 7, w piątek, 10 listopada r. b. o godzinie 10 rano. Osoby, reflektujące na kupno mułów, lub zrebaków, mogą zgłaszać się dla oględzin w dniu powszednie do Izby Dezynfekcyjnej, ul. Łukiska 7, w godzinach 9-3.'

Advertisement for Uwagze p. p. właścicieli garbarni i kupców skór. 'Dnia 10/XI r. b. o godz. 10-iej rano w Urzędzie Celnym (Plac Katedralny 2), sprzedaje się w drodze przetargu usznego skóry niewyprawione kozie i cielęce, ogółem około 200 sztuk. Szczegółowych informacji udziela Urząd Celny (pokój Nr. 67) w godzinach urzędowych.'

Advertisement for Dr. med. E. Birzowski. 'Dr. med. E. Birzowski Chor. weneryczne, syfilis i skórne. Przyjmuje od godz. 10-2 i 4-7. Panie od 3-4 pp. Jagiellońska 3, d. D-ra Ratnera m. 5 (róg Mickiewicza).

Advertisement for Dr. Kazimierz Łukiewicz. 'Dr. Kazimierz Łukiewicz ordynator szpitala Sawicza. Choroby skórne i weneryczne. Przyjm. od 8-9 rano i od 3-6 popoł. ul. Śniadeckich 1 (b. zauł. Ś to Jerski).

Advertisement for Dr. W. Umiasowski. 'Dr. W. Umiasowski choroby płuc, gruźlica chłirrgiczna. Przyjmuje od 8-9 i od 4-6 po poł. ul. gen. Żeligowskiego 5-45.'

Advertisement for Dr. Leon Ginsberg. 'Dr. Leon Ginsberg Choroby weneryczne, syfilis i skórne. Ul. Trocka Nr 3, róg Wileńskiej. Telefon 352. Przyjmuje od g. 9-1 i 4-7.'

Advertisement for Dr. med. E. Suszyński. 'Dr. med. E. Suszyński choroby weneryczne i skórne. Ul. Mickiewicza 30. Od godz. 10-12 i 4-7.'

Advertisement for D-r A. LIBO. 'D-r A. LIBO Choroby uszu, gardła i nosa. Przyjmuje od 11-1 i 3-5. Zawalna 32.'

Advertisement for ZĘBY sztuczne. 'ZĘBY sztuczne, korony, mostki. Przeróbka złe wstawion. zębów technik dentyst. L. Minkier Wileńska 21-1. Reparacje wykon. w ciągu 4 g.'

Advertisement for Lekarz Dentystka. 'Lekarz Dentystka Julja Bilunas przyjęcia od 12-2 i 3-5. Jagiellońska 9, m. 4.'

Advertisement for Akuszerka. 'Akuszerka z Warszawy udziela porad. Przyjmuje od 9 rano do 7 wiecz. Mickiewicza 46-6.'

Advertisement for Do sprzedania. 'Do sprzedania akwarjum do ryb, pies gończy 6-cio mies., mata pokojowa suchynka, palto damskie pluszowe, landszafty i konfitury wiśniowe. Wileńska 37, restauracja "Pod Złotą Lipą".'

Advertisement for Biuro Nauczycielskie. 'Biuro Nauczycielskie Malwiny Bagińskiej poleca nauczycieli, nauczycielki, cudzoziemki, bony, wychowawczyń etc., ul. Jagiellońska 7-8.'

Advertisement for Sprzedaje się elegancki powóz. 'Sprzedaje się elegancki powóz "Wiktorja" parokony. Trebacka ul. dom № 20, m. 1.'

Advertisement for Okazyjnie sprzedaje się. 'Okazyjnie sprzedaje się wykwintny powóz na nowych gumach (czerwonych) na parę koni, może być dostosowany i do pojedynki. Oglądać można do godz. 3-iej, ul. Krakowska 13. Pilecki.'

Advertisement for Gmach pod fabryką. 'Gmach pod fabryką, składy, plac do wynajęcia od zaraz. Wiadomość: ul. Woltowska 13-1 (Zwierzyniec), od godz. 3-4 p. p.'

Advertisement for Drukarnia "MOTUS". 'DRUKARNIA "MOTUS" WILNO, WIELKA 42. Wykonywa szybko i starannie wszelkie roboty w zakresie drukarstwa wchodzące